HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

1. למרבה המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד עולם קנאת יי צבאות תעשה זאת:
ישעיהו ט ו
2. מכנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק ואמר רזי לי רזי לי אוי לי בוגדים בגדו בוגד בוגדים בגדו:
ישעיהו כד טז
3. משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה מליל:
ישעיהו כא יא
4. אמר שמר אתה בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שבו אתיו:
ישעיהו כא יב
5. ויאמר יתרו ברוך יי אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים:
שמות יח י
6. ויחדך יתרו על כל הטובה אשר עשה יי לישראל אשר הצילו מיד מצרים:
שמות יח ט
7. לכן ישלח האדון יי צבאות במשמניו רזון ותחת כבודו יקד יקוד כיקוד אש:
ישעיהו י טז
8. כי ילד ילד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אביעד שר שלום:
ישעיהו ט ה
9. בימי פקח מלך ישראל בא תגלת פלאסר מלך אשור ויקח את עיון ואת אבל בית מעכה ואת ינוח ואת קדש ואת חצור ואת הגלעד ואת הגליל כל ארץ נפתלי ויגלם אשורה:
מלכים ב טו כט
10. ויבא עליו תגלת פלנאסר מלך אשור ויצר לו ולא חזקו:
דברי הימים ב כח כ
11. עליו עלה שלמנאסר מלך אשור ויהי לו הושע עבד וישב לו מנחה:
מלכים ב יז ג
12. בא פול מלך אשור על הארץ ויתן מנחם לפול אלף ככר כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו:
מלכים ב טו יט
13. בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו סרגון מלך אשור וילחם באשדוד וילכדה:
ישעיהו כ א
14. ושאר אמיא די הגלי אסנפר רבא ויקירא וכתיב המו בקריה די שמרין ושאר עבר נהרה וכענת:
עזרא ד י
15. עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמותו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יי יצילנו:
מלכים ב יח לב

אינהו עדיפי מיניה ואיהו עדיף מנייהו אינהו עדיפי מיניה דאינהו נביאי ואיהו לאו נביא ואיהו עדיף מנייהו דאיהו חזא ואינהו לא חזו וכי מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעות אע"ג דאינהו לא חזו מידי מזלייהו חזי אמר רבינא ש"מ האי מאן דמבעית אף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי מאי תקנתיה [ג]לינשוף מדוכתיה ארבעה גרמידי אי נמי ליקרי קרית שמע ואי קאי במקום הטנופת לימא הכי עיזא דבי טבחא שמינא מינאי [1]למרבה המשרה ולשלום אין קץ וגו' א"ר תנחום דרש בר קפרא בציפורי מפני מה כל מ"ם שבאמצע תיבה פתוח וזה סתום ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג אמרה מדת הדין לפני הקב"ה רבש"ע ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח חזקיה שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח לכך נסתתם מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו רבש"ע אני אומרת לפניך שירה תחת צדיק זה ועשהו משיח פתחה ואמרה שירה לפניו שנאמר [2]מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' אמר שר העולם לפניו רבש"ע צביונו עשה לצדיק זה יצאה בת קול ואמרה רזי לי רזי לי אמר נביא אוי לי אוי לי עד מתי יצאה בת קול ואמרה [2]בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו ואמר רבא ואיתימא ר' יצחק [3]עד דאתו בזוזי ובזוזי דבזוזי [3]משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל וגו' א"ר יוחנן אותו מלאך הממונה על הרוחות דומה שמו נתקבצו כל הרוחות אצל דומה אמרו לו שומר מה מלילה שומר מה מליל וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו תנא משום רבי פפיים גנאי הוא לחזקיה וסייעתו שלא אמרו שירה עד שפתחה הארץ ואמרה שירה שנא' מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' כיוצא בדבר אתה אומר [5]ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם תנא משום רבי פפיים גנאי הוא למשה וששים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה' [6]ויחד יתרו רב ושמואל רב אמר שהעביר חרב חדה על בשרו ושמואל אמר שנעשה חדודים חדודים כל בשרו אמר רב [7] [ב] היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי לא תבזה ארמאי קמיה [7]לכן ישלח האדון ה' צבאות במשמניו רזון מאי במשמניו רזון אמר הקב"ה יבא חזקיהו שיש לו שמונה שמות ויפרע מסנחריב שיש לו שמונה שמות חזקיה דכתיב [8]כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום והאיכא חזקיה שחזקו יה דבר אחר חזקיה שחיזק את ישראל לאביהם שבשמים סנחריב דכתיב ביה [ג] [9]תגלת פלאסר [10]פלנאסר [11]שלמנאסר [12]פול [13]סרגון (סרגין) [14]אסנפר רבא ויקירא והאיכא סנחריב שסיחתו ריב דבר אחר שסח וניחר דברים כלפי מעלה א"ר יוחנן מפני מה זכה אותו רשע לקרותו אסנפר רבא ויקירא מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל שנאמר [15]עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם רב ושמואל חד אמר מלך פקח היה וחד אמר מלך טיפש היה למאן דאמר מלך פקח היה אי אמינא להו עדיפא מארעייכו אמרו קא משקרת ומאן דאמר מלך טיפש היה אם כן מאי רבותיה להיכא אגלי להו מר זוטרא אמר לאפריקי ורבי חנינא אמר להרי סלוג אבל ישראל ספרו בגנותה של ארץ ישראל כי מטו שוש אמרי שויא כי ארעין כי מטו עלמין אמרו כעלמין כי מטו שוש תרי אמרי על חד תרין [7]ותחת כבודו [יקד] יקוד כיקוד אש א"ר יוחנן תחת כבודו ולא כבודו ממש [ו]כי הא דרבי יוחנן קרי ליה למאני מכבדותי [ו]רבי אלעזר אמר תחת כבודו ממש כשריפת בני אהרן מה להלן [ז]שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה פרעה שחירף בעצמו נפרע הקב"ה ממנו בעצמו סנחריב שחירף

ע"י

אינהו עדיפי מינה דאינהו נביאי ואיהו לאו נביא ואיהו עדיף מנייהו דאיהו חזא ואינהו לא חזו וכי מאחר דלא חזו מאי טעמא איבעות אע"ג דאינהו לא חזו מידי מזלייהו חזי אמר רבינא ש"מ האי מאן דמבעית אף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי מאי תקנתיה [ג]לינשוף מדוכתיה ארבעה גרמידי אי נמי ליקרי קרית שמע ואי קאי במקום הטנופת לימא הכי עיזא דבי טבחא שמינא מינאי [1]למרבה המשרה ולשלום אין קץ וגו' א"ר תנחום דרש בר קפרא בציפורי מפני מה כל מ"ם שבאמצע תיבה פתוח וזה סתום ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג אמרה מדת הדין לפני הקב"ה רבש"ע ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח חזקיה שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח לכך נסתתם מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו רבש"ע אני אומרת לפניך שירה תחת צדיק זה ועשהו משיח פתחה ואמרה שירה לפניו שנאמר [2]מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' אמר שר העולם לפניו רבש"ע צביונו עשה לצדיק זה יצאה בת קול ואמרה רזי לי רזי לי אמר נביא אוי לי אוי לי עד מתי יצאה בת קול ואמרה [2]בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו ואמר רבא ואיתימא ר' יצחק [3]עד דאתו בזוזי ובזוזי דבזוזי [3]משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מליל וגו' א"ר יוחנן אותו מלאך הממונה על הרוחות דומה שמו נתקבצו כל הרוחות אצל דומה אמרו לו שומר מה מלילה שומר מה מליל [א] [4]אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו תנא משום רבי פפיים גנאי הוא לחזקיה וסייעתו שלא אמרו שירה עד שפתחה הארץ ואמרה שירה שנא' מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' כיוצא בדבר אתה אומר [5]ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם תנא משום רבי פפיים גנאי הוא למשה וששים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה' [6]ויחד יתרו רב ושמואל רב אמר שהעביר חרב חדה על בשרו ושמואל אמר שנעשה חדודים חדודים כל בשרו אמר רב [7] [ב] היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי לא תבזה ארמאי קמיה [7]לכן ישלח האדון ה' צבאות במשמניו רזון מאי במשמניו רזון אמר הקב"ה יבא חזקיהו שיש לו שמונה שמות ויפרע מסנחריב שיש לו שמונה שמות חזקיה דכתיב [8]כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום והאיכא חזקיה שחזקו יה דבר אחר חזקיה שחיזק את ישראל לאביהם שבשמים סנחריב דכתיב ביה [ג] [9]תגלת פלאסר [10]פלנאסר [11]שלמנאסר [12]פול [13]סרגון (סרגין) [14]אסנפר רבא ויקירא והאיכא סנחריב שסיחתו ריב דבר אחר שסח וניחר דברים כלפי מעלה א"ר יוחנן מפני מה זכה אותו רשע לקרותו אסנפר רבא ויקירא מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל שנאמר [15]עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם רב ושמואל חד אמר מלך פקח היה וחד אמר מלך טיפש היה למאן דאמר מלך פקח היה אי אמינא להו עדיפא מארעייכו אמרו קא משקרת ומאן דאמר מלך טיפש היה אם כן מאי רבותיה להיכא אגלי להו מר זוטרא אמר לאפריקי ורבי חנינא אמר להרי סלוג אבל ישראל ספרו בגנותה של ארץ ישראל כי מטו שוש אמרי שויא כי ארעין כי מטו עלמין אמרו כעלמין כי מטו שוש תרי אמרי על חד תרין [7]ותחת כבודו [יקד] יקוד כיקוד אש א"ר יוחנן תחת כבודו ולא כבודו ממש [ו]כי הא דרבי יוחנן קרי ליה למאני מכבדותי [ו]רבי אלעזר אמר תחת כבודו ממש כשריפת בני אהרן מה להלן [ז]שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה פרעה שחירף בעצמו נפרע הקב"ה ממנו בעצמו סנחריב שחירף

יועץ אל גבור אבי עד שר שלום: שחיזק ישראל. העוסקין בתורה כדלקמן [ע"כ]: מגלה פלאסר. שם אחד הוא דכתיב בימי פקח בן רמליה [מ"כ טו] בא מגלת פלאסר מלך אשור: אסנפר. חד רבא חד ויקירא חד: כלפי מעלה. כדלקמן שחירף ע"י מלאך: אל ארץ כארצכם. ולא אמר מוטבת מארצכם: קא משקרת. שהרי אין ארץ מעולה היומנה ולכן לא אמר מוטבת מארצכם: להיכא אגלינהו. סנחריב לעשרת השבטים דכתיב (מלכים ב יח) וינחם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי הי ניהו אותן מקומות: אבל ישראל. כי אגלינהו סנחריב ספרו בגנותה של א"י דכי מטו לאותו מקום ששמו שוש אמרו שויא לארעין זאת הארץ שויא לארעינו וכשבאו למקום ששמו עלמין אמרו כי עלמין זה המקום שזה לירושלים שנקראת בית עולמים: כשבאו למקום ששמו שוש תרי אמרו על חד תרין כלומר זה יפה פי שנים כמקומנו. ועל שם כך נקראו כל אותן מקומות כך: ה"ג פחם כבודו ולא כבודו ממש. דכבודו ממש משמע בשרו וגופו תחת כבודו משמע תחת הגוף והבשר כלומר נשמה שבתוך הגוף והשתא אמר תחת כבודו ולא כבודו ממש נשמה שבתוך הגוף אלא האי כבודו היינו בגדיו דתחת בגדיהם נשרפו וכי הא דרבי יוחנן וכו' דכל הגוף נשרף תחת הבגדים. ולא גרסי' תחת כבודו ולא תחת כבודו ממש דמשמע דמקרא נפקא לזה דהאי תחת כבודו לא תחת כבודו ממש ומהיכא תיפוק ליה האי אבל השתא דדרשא בעלמא דרשי ליה: פחם כבודו ממש. תחת גופו ממש שהגוף קייס ונשמה נשרפת: בעלמו. הוא עצמו ולא ע"י שליח לא היה ביזוי כל כך ולכך הקב"ה כמו כן נפרע ממנו בעצמו ולא נתביים כל כך דאינו דומה מתביים מן הגדול למתביים מן הקטן:

על

מסורת הש"ס

א) [מגילה ג.], ב) [שם ע"ש היטו'], ג) [כתובות קיב: פירוש בחיים שולדים על ארץ ישראל ובחיים שולדים בחשולדים ושולדים בחשולדים ושראל עמהן. ערוך בערך בוז ד'], ד) בילקוט תתא רב פפא, ה) [שבת קיג:], ו) שבת קיג. ז"ק לא:, ז) [ועי' היטב (תוס') בשבת קיב: תראה שם בגמרא ובפרש"י דהתם שיטיים גדולים בלשון ובגרם אחרת וצריך יעוב למאד], ח) [לעיל נב. וש"נ], ט) [דעיאל י'].

גליון הש"ם

רש"י ד"ה ניורא וכו' לאו עשירי הוה. ובכתבי פרשת יתרו דעשרה דורות ממצרים בן חם עד יתרו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שומר מה מליל. נ"ב לא אתא בוקר. כן גי' רש"י: [ב] שם אמר רב. נ"ב פפא: [ג] שם תגלת פלאסר. נ"ב פלסר פלנסר וזה סדרן פול תגלת פלאסר (מ"ב טו) תגלת פלסר (שם טז) תלגת פלנאסר תגלת פלנסר (דה"ל ה) שלמנאסר סרגון אסנפר (וזהו ח"ל למה שדחק רש"י בד"ה אסנפר):

מוסף רש"י

דאינהו נביאי. שנתנבאו לישראל בשליחותו של מקום והוא לא נשתלח לישראל בשום נבואה (מגילה ג). מאי טעמא איבעות. דכתיב בקרא אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ויבכו בהתפלה (שם). מזליייהו. שר של כל אדם למעלה (שם). לינשוף. ילגא (שם). בזוזי ובזוזי דבזוזי. שוללים אחר שוללים (כתובות קיב:). תחת כבודו ולא כבודו ממש. בין לר' יוחנן בין לר"ל גופן נשרף, אלא לר' יוחנן משמע ליה תחת כבודו כמו תחת רגליו, לשון תחתים, וכבודו הייינו בגדיו, וה"ק תחת בגדיהם של מיילותיו של סנחריב יקד יקוד ולא בגדיהם נשרפו, ור"ל משמע ליה תחת לשון תליפין, כמו יצלם תחת השור, משום דר"ל לא קרי למתניה מכבדותא, לכך ע"כ כבודו הייינו גופו, וה"ק כבודו ממש ישרף ותחתיו יהא ספר וסריפה כיקוד אש (שבת קיג:).